

Vergaderjaar 2005–2006

30 354

Samenvoeging van de gemeenten Bergschenhoek, Berkel en Rodenrijs en Bleiswijk

Nr. 4

VERSLAG

Vastgesteld 31 januari 2006

De vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties¹, belast met het voorbereidend onderzoek van dit wetsvoorstel, heeft de eer als volgt verslag uit te brengen van haar bevindingen. Onder het voorbehoud dat de regering de gestelde vragen tijdig en genoegzaam zal hebben beantwoord, acht de commissie de openbare beraadslaging over dit wetsvoorstel voldoende voorbereid.

Inhoudsopgave

1. Het herindelingsproces; draagvlak, vrijwilligheid en inwerkingtreding
2. De buitengrenzen van de nieuwe gemeente
3. De financiële positie van de nieuwe gemeente

1. Het herindelingsproces; draagvlak, vrijwilligheid en inwerkingtreding

De leden van de CDA-fractie hebben met belangstelling kennisgenomen van het voorliggende wetsvoorstel. Zij weten dat reeds enige jaren wordt gesproken over een vrijwillige herindeling die ertoe moet leiden dat er bestuurskrachtige gemeenten ontstaan die de opgaven voor een gebied en zijn inwoners voor een lange periode goed zullen kunnen behartigen. De structuur van dit gebied getuigt naar de mening van deze leden van een stevige interne samenhang voor de nieuw te vormen gemeente. Hoewel de aanloop naar de herindeling niet vanzelf ging, zie het afhaken van Bleiswijk in eerste instantie, is men doorgegaan met het proces van herindeling, dat ertoe geleid heeft dat medio 2005 het herindelingsontwerp door alle gemeenteraden is goedgekeurd. De gemeente Bleiswijk haakte eerst af omdat de raad het draagvlak te beperkt achtte. De leden van de CDA-fractie vragen hoe de uitkomst van die en eventuele andere metingen naar draagvlak voor de herindeling onder de bevolking van de drie gemeenten, waar de raad zijn opvatting op baseerde, luiden. Deze leden vragen de regering nader in te gaan op de inspraakreacties omdat in de memorie van toelichting met geen woord wordt gerept over draagvlak en inspraakreacties.

¹ Samenstelling:

Leden: Kalsbeek (PvdA), Van Heemst (PvdA), Noorman-den Uyl (PvdA), voorzitter, Vos (GL), Van Beek (VVD), ondervoorzitter, Van der Staaij (SGP), Luchtenveld (VVD), Wilders (Groep Wilders), De Pater-van der Meer (CDA), Duyvendak (GL), Spies (CDA), Eerdmans (LPF), Sterk (CDA), Van der Ham (D66), Algra (CDA), Haverkamp (CDA), Van Fessem (CDA), Smilde (CDA), Straub (PvdA), Nawijn (Groep Nawijn), Boelhouwer (PvdA), Dubbelboer (PvdA), Van Schijndel (VVD), Irrgang (SP), Meijer (PvdA), vacature algemeen en vacature SP.
Plv. leden: De Vries (PvdA), Dijsselbloem (PvdA), Fierens (PvdA), Halsema (GL), Weekers (VVD), Slob (CU), Hirsi Ali (VVD), Szabó (VVD), Rambocus (CDA), Van Gent (GL), Cörüz (CDA), Van As (LPF), Van Haersma Buma (CDA), Koşer Kaya (D66), Eski (CDA), Knops (CDA), Van Bochove (CDA), Van Hijum (CDA), Hamer (PvdA), Hermans (LPF), Leerdam, MFA (PvdA), Wolfsen (PvdA), Van der Sande (VVD), Kant (SP), Balemans (VVD), vacature PvdA en De Wit (SP).

De leden van de PvdA-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel en van het draagvlak dat hiervoor in de gemeenteraden en onder de betrokken inwoners bestaat. Door de betrokken gemeenteraden is een grote inspanning geleverd de inwoners te informeren en te betrekken bij de voorgestelde herindeling. Deze leden zijn tevreden over de vrijwillige basis waarop dit wetsvoorstel tot stand is gekomen.

De leden van de VVD-fractie hebben met belangstelling en instemming kennis genomen van het voorstel tot samenvoeging van wat wel wordt genoemd de drie B-gemeenten. Tijdens de hoorzitting, die de vaste commissie voor Binnenlandse Zaken en Koninkrijksrelaties op maandag 23 januari 2006 in de Schouwburg te Gouda heeft belegd, is nog eens duidelijk gebleken dat dit voorstel de steun heeft van alle drie de gemeenteraden, de gemeentebesturen, en de bevolking. Zij zien daarom geen aanleiding nadere opmerkingen te maken en vragen te stellen.

De leden van de ChristenUnie-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het wetsvoorstel. Het blijkt dat in afdoende mate rekening is gehouden met de criteria zoals genoemd in het beleidskader «gemeentelijke herindeling». De leden constateren dat het een vrijwillige samenvoeging van de genoemde drie gemeenten betreft en dat in dit wetsvoorstel het advies van de gemeenten, Gedeputeerde Staten van Zuid-Holland en de Raad van State wordt overgenomen. Zij spreken de wens uit dat de parlementaire behandeling het mogelijk maakt om per 1-1-2007 tot daadwerkelijke fusie over te gaan, omdat het fusieproces in de betreffende gemeenten al zo ver gevorderd is.

Deze leden merken op dat het naamgevingsproces van de nieuwe gemeente nog niet is afgerond. Een te grote vertraging in de naamgeving zal echter betekenen dat de nieuw ontstane gemeente pas per januari 2008 van een nieuwe naam zal zijn voorzien. Heeft de regering zicht op dit proces en wordt er voldoende ondernomen om te voorkomen dat er een «gemeente zonder naam» ontstaat?

De leden van de SGP-fractie hebben met belangstelling kennis genomen van het voorliggende wetsvoorstel. Zij stellen vast dat de voorgenomen herindeling is ontstaan op basis van vrijwilligheid. Daarbij vragen zij in hoeverre er voor de betrokken gemeenten in het contact met de regio en de provincie ook alle ruimte is geweest om vrijwillig te kiezen voor zelfstandigheid. Deze leden merken op dat het draagvlak onder de burgers van Bleiswijk zodanig was dat de gemeenteraad op grond daarvan in eerste instantie niet instemde met de voorgenomen samenvoeging. Na uitwerking van enkele knelpunten is de gemeenteraad alsnog akkoord gegaan. Welke knelpunten betrof het en welke oplossingen zijn daarvoor gevonden? Wat is er bekend over het draagvlak onder de Bleiswijkse bevolking na de «korte tussenfase» in het proces?

2. De buitengrenzen van de nieuwe gemeente

De leden van de CDA-fractie vragen aandacht voor het feit dat buurgemeente Zoetermeer, die als reactie op dit herindelingsontwerp aangeeft geen moeite met de herindeling te hebben, verzoekt om het deel van de nieuwe gemeente dat gelegen is ten noorden van de A12 (bedrijventerrein Prisma i.o.), toe te voegen aan de reeds ontwikkelde en nog te ontwikkelen bedrijventerreinen op Zoetermeers grondgebied. Op welke wijze wordt voorkomen dat deze herindeling en ruimteclaims leiden tot economische en ruimtelijke versnippering in plaats van synergie in de regio, zo vragen zij.

Voorts vragen deze leden of de regering de weinig florissante financiële exploitatie van bedrijventerrein Prisma kent. In hoeverre is de huidige

moeizame ontwikkeling van Prisma een sta-in-de weg voor een goede economische ontwikkeling van de nieuwe gemeente en de regio? Liggen er al plannen om de ontwikkeling voortvarend ter hand te nemen?

De leden van de PvdA-fractie hebben kennis genomen van de argumenten van de gemeente Zoetermeer om een grenscorrectie ter discussie te stellen. Zij onderschrijven de conclusie van de regering dat voldoende redenen voor een grenscorrectie bij deze samenvoeging ontbreken. Deze leden achten het van groot belang dat bij een vrijwillige herindeling de gemeente-grenzen gehandhaafd blijven.

Ook de leden van de ChristenUnie-fractie delen de mening van de regering dat de buitengrenzen van de samen te voegen gemeenten ongewijzigd dienen te blijven, zeker nu betrokken gemeenten aangeven dat ongewijzigde grenzen een uitdrukkelijk criterium vormen voor vrijwillige herindeling. Zij achten het in dit verband van belang op te merken dat er niet aan de buitengrenzen van de samen te voegen gemeenten wordt getornd, zoals voorgesteld door de gemeente Zoetermeer.

De leden van de SGP-fractie constateren dat er discussie bestaat over het grensverloop met de gemeente Zoetermeer. Zij vinden het niet wenselijk dat een discussie over het grensbeloop na een herindeling blijft voortbestaan. Zij vragen daarom of de bestaande intergemeentelijke samenwerking naar tevredenheid verloopt. Zij delen overigens het standpunt van de regering dat herindeling op dit punt niet voor de hand ligt.

3. De financiële positie van de nieuwe gemeente

De leden van de CDA-fractie vinden het belangrijk dat er na de herindeling een gemeente ontstaat die klaar is voor de opgave die haar de komende jaren te wachten staat én die, zeker gezien de VINEX-taak, een financieel gezond meerjarenperspectief kent. Op basis van onderzoek is de provincie tot het oordeel gekomen dat de financiële positie van de huidige gemeenten redelijk is en dat de nieuwe gemeente levensvatbaar is. Deze conclusie wordt gedeeld door de regering. Aangezien de huidige gemeente Bergschenhoek sinds 2005 onder preventief toezicht staat, kan nog niet worden aangegeven of de noodzakelijke hersteloperaties voldoende zijn. Toch stelt de regering tegelijkertijd dat de financiële levensvatbaarheid voldoende is verzekerd. Op basis van welke informatie kan de regering dit nu al concluderen, zo vragen deze leden. Is het weerstandsvermogen van de huidige VINEX-gemeenten Bergschenhoek en Berkel en Rodenrijs, gezien het hoge risicoprofiel van de VINEX-taakstelling, voldoende voor de nieuwe gemeente?

In het licht van het voorgaande hebben deze leden nog enige vragen. Is al duidelijk wat de nieuwe gemeente voornemens is te gaan doen met de frictiegelden ad € 6,2 miljoen? Ligt er al een plan? Is dit bedrag toereikend om de kosten van de herindeling en eventuele nieuwe huisvesting te dekken? In dit kader vragen deze leden ook of deze herindeling zal leiden tot extra lastenverzwaring voor de burgers van de nieuwe gemeente.

De leden van de PvdA-fractie zijn verheugd dat met de voorgestelde samenvoeging er een einde komt aan de moeilijke financiële positie van de gemeente Bergschenhoek.

Over de financiële levensvatbaarheid van de nieuw te vormen gemeente vragen de leden van de SGP-fractie aandacht voor het feit dat wordt opgemerkt dat zich bij de gemeente Bergschenhoek nog verbeteringen moeten voordoen en dat die ook worden verwacht. Deze leden vragen wat er gebeurt als deze verbeteringen onverhoopt uitblijven. Welk risico is er aanwezig dat er bij aanvang van de fusie geen sprake zal zijn van levens-

vatbaarheid? Welke gevolgen zal dat hebben voor het onderhavige wetsvoorstel en wanneer is daarover definitieve duidelijkheid, zo vragen zij

De voorzitter van de commissie,
Noorman-den Uyl

Adjunct-griffier van de commissie,
Hendrickx